

Localitatea Cogealac este situată în partea de N-E a județului, la jumătatea drumului dintre Constanța și Tulcea, la o distanță de 45 km de municipiul Constanța.

Primii locuitori ai așezării sunt turci de unde și prima denumire de Hogeainlic (Poșta mare) deoarece aici poposeau poștalioanele trase de cai, care transportau zilnic poșta sau călători, făcându-se schimbul de cai. Alături de turci aici s-au așezat și români veniți în special din Ardeal cu turmele de oi datorită pășunilor naturale găsite și și-au întemeiat gospodăria.

Denumirea de Cogealac îi succede celei turcești și s-a păstrat astăzi cu două excepții: între 1921 – 1936 s-a numit Domnești (sat mare, sat de centru) și Dorotheia doar 2 ani, denumire dată de un locuitor german Ritter – după numele fetei sale decedate tânără.

Primii coloniștii veniți aici au fost nemții din părțile Basarabiei și fac parte din a 2-a perioadă a migrației germane 1873-1883. Cauzele acestei migrații îl constituia pierderea unui privilegiu esențial și anume scutirea de serviciul militar. Aceasta a dus la întemeierea de colonii germane în Dobrogea după ce în prealabil erau trimiși emisari din coloniile basarabene ce căutau pământ bun și convenabil. Așezările întemeiate se găseau în partea centrală și sudică a Dobrogei. Colonia Cogealac era cea mai întinsă și mai bine organizată colonie germană din Dobrogea.

La 1873 – se găseau aici primele 15 familii iar 12 ani mai târziu Cogealac număra 486 de suflete.

În ce privește originea lor germană aceștia erau amestecați, majoritatea din sudul Germaniei iar alții și din Polonia, Prusia și Meklenburg¹.

Războiul ruso-turc – 1877/1878 – a adus coloniei multa spaimă și mizerie. După război, guvernul român a acordat scutire de orice impozite timp de trei ani dar cu condiția să nu depășească 50 ha. Suprafața de pământ nu a fost limitat la 10 ha/familie ci s-au împărțit 10 ha/cap de locuitor. În afară de acestea, fiecare a primit loc de curte întâi de 4000mp, apoi de 2000 mp. Timp de 25 de ani, posesorul celor 10 ha nu avea drept de cumpărare și se plăteau pe an 48 lei și 75 bani.

Pământul revenea statului dacă posesorul nu plătea taxele timp de 8 ani.²

Astfel Cogealac devine o înfloritoare localitate germană și probabil avea cei mai înstăriți oameni.

Condițiile legate de pământ erau în Cogealac mai bune decât în celelalte așezări.

Are o poștă cu telefon și telegraf.

În Piața mare sunt clădirile cele mai importante – Primăria, Judecătoria, Poșta, cele două Biserici (evangelică³ și ortodoxă⁴), magazine⁵, ateliere meșteșugărești⁶. De aici pornesc străzi frumoase, dintre care strada Toxof, mărginită de ziduri de piatră și umbrată de copaci înalți. Tot aici se țineau târgurile săptămânale, în fiecare marți, la care participau toate comunele din jur.

Țăranii nemți aveau, mână liberă, să-și proiecteze satul după bunul plac. Toate coloniile din Dobrogea au aceeași așezare. Influența determinantă nu a fost tradiția proprie veche, ci modelul tradițional din stepa rusească.

Astfel pământul ce aparținea unei anumite colonii era clar delimitat din capul locului, mărimea fiecărei gospodării și curți stabilită clar, iar fâșiile de pământ atribuite coloniștilor erau înșiruite într-o ordine dată.

Forma casei și împărțirea ei sunt, în mare, aceleași în toate coloniile. O clădire lungă și îngustă, cu un acoperiș ascuțit, în care, după camerele bune ce încep de la stradă, se succed toate încăperile în care se locuiește și se muncește. Diferențe mai mari apar numai în ceea ce privește raportul lungime-lațime. Sunt acoperite fie cu stuf, fie cu țiglă. Vârful frontonului caselor nemțești se termină cel mai adesea, în două capete de cal cioplite în lemn așezate cruciș unul peste altul cu rolul de apăra casa de demoni și vrăji. Triunghiul din față este de cele mai multe ori acoperit cu scânduri și vopsit în culori vii pe partea dinspre stradă. Aici este scris numele proprietarului pe o tablă mică sau este pictat direct și deseori lângă aceasta se află scris o poezie sau un verset biblic:

Pereții exteriori sunt „unși” cu un amestec de pământ, paie, balebă de vacă și după ce se usucă, se vâruiesc într-un alb imaculat.

Din anul 1884 Cogealac serbează la fel ca în comunitatea alăturată Tariverde, o zi a rugăciunii și a pocăinței, pe 31 mai, în amintirea salvării de la o secetă lungă.

Alături de germani au fost împrumutate și familii de români sosiți din Ardeal, veterani ai războiului de Independență.

Între 1926 – 1929 se stabilesc în Cogealac și familii de bulgari din satele din jurul Cogealacului. Astfel, satul se declară plasa Cogealac.

După 1940 cetățenii bulgari sunt repatriați în Bulgaria iar germanii în Germania.

În Cogealac se stabilesc români din Cadrilater printre care și aromânii.

Una din ocupațiile de bază este agricultura. În arhiva Primăriei Cogealac – dosar nr.5/1930⁷ sunt prevăzute condițiile încheierii contractului de învoială agricolă din teren domeniial:

-arendare de pământ în dijmă;

-încheiat între Ministerul de Agricultură și Domenii – pe de o parte, locuitorii comunei Cogealac – pe de altă parte;

-durata începe odată cu semănarea lui și se încheie după ridicarea recoltelor;

-cel care arenda trebuia să facă pe lot următoarele munci agricole: aratul, semănatul, grăpatul, tăvălugitul, prășitul, seceratul, strânsul sau culesul, căratul, treieratul;

-sămânța trebuie procurată de locuitorii contractanți, și să fie de bună calitate;

-dijma era din două una la grâu, din două una la orz, din două una la ovăz, două din cinci la porumb, din două una la rapiță, din două una la in;

-sămânța se va restitui locuitorului care a muncit pământul;

-arendarea se face pentru coloniștii care se vor stabili în comună în primăvara 1930;

-arendarea s-a făcut unui număr de 13 locuitori germani.

Țăranii nemți lucrau încă pământul după vechea modalitate rusească. În locul plugului de lemn, se întâlnește mai ales cel de fier, adus în parte din Germania, dar se ara tot mai puțin adânc și fără îngrășământ. Și un asolament metodic rămâne încă necunoscut. Recolta rămâne astfel mult în urma celei din Germania. Se cultiva grâu, porumb, ovăz,

orz, pe o scară mai mică și seara, rapiță și in, și ici și colo puțin în pentru uzul gospodăresc.

Creșterea vitelor în colonii avea o importanță mare înainte de război. Mândria țaranului neamț era să aibă cât mai mulți cai, și cât mai frumoși; pe imașul comunal se plimba în toate coloniile turme de vite a satului. Este una dintre cele mai frumoase amprente care se păstrează în satele nemțești, când seara întreaga turmă a satului se întoarce de pe imaș și se deplasează de-a lungul străzii într-un șir lung până când fiecare animal ajunge acasă. Creșterea oilor nu mai avea aceeași importanță ca înainte, dar existau încă în anumite colonii turme de 1.000-2.000 capete. Bineînțeles că în gospodăriile nemțești nu lipseau porcii și păsările.

În anul 1886 – când un neamț Bernard Schwartz a vizitat satul Cogealac, i-a găsit pe țărani disperați „Apoi au trăit o neașteptată surpriză. Reforma funciară românească a acestui an a fost pentru ei extrem de avantajoasă, așa cum am văzut și în coloniile mai vechi. Singurul motiv era faptul că, aici pământul era în exces și nu avea stăpân. Li s-au recunoscut titlurile de proprietate turcești dacă erau legale”⁸.

NOTE

- 1.Traeger Paul, Germanii din Dobrogea, vol. I, p.76
- 2.Ibidem
- 3.Fotografie Cogealac – Biserica nemțească
- 4.Fotografie Cogealac – Biserica ortodoxă
- 5.Fotografie Cogealac centru - prăvălii
- 6.Fotografie Cogealac centru - ateliere meșteșugărești
- 7.Dosar nr.5/1930, Arhiva Primăriei Cogealac fila 9 și 10
- 8.Traeger Paul, Germanii din Dobrogea, vol.I, p.77

Cogealac – ateliere meșteșugărești⁶

Cogealac – biserică nemțească³

Cogealac – biserică nemțească³

Cogealac – biserică ortodoxă⁴

Cogealac – biserică ortodoxă⁴

Cogealac – centru, prăvălii⁵

Cogealac – centru, prăvălii⁵

Cogeaalac – case, biserici

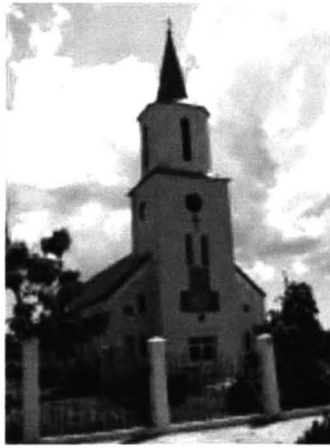

Cogealac – case, biserici

Cogealac – case, biserici

Cogealac – case, biserici